ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర - ఐరోపా వారి రాక

ఐరోపావారి రాకతో భారతదేశంలో ఆధునికయుగం ప్రారంభమైంది. క్రీ.శ. 18వ శతాబ్దంలో ఆంగ్లేయులు రాజకీయాధికారాన్ని స్థాపించారు. ఆధునికయుగ ప్రధాన లక్షణం పెట్టుబడిదారీ విధానం. 1453లో తురుష్క రాజు రెండో మహ్మద్ కాన్‌స్టాంట్ నోపుల్‌ను ఆక్రమించడంతో తూర్పు, పశ్చిమ దేశాల మధ్య ఉన్న భూమార్గం మూసుకుపోయింది. దీంతో నూతన సముద్ర మార్గాలను కనుక్కోవాల్సి వచ్చింది. అందులో భాగంగానే పోర్చుగీసు నావికుడైన వాస్కోడిగామా 1498లో భారతదేశానికి సముద్రమార్గాన్ని కనుక్కున్నాడు.

పోర్చుగీసువారు

వాస్కోడిగామా 1498, మే 17న కేరళలోని కాలికట్ చేరి ఆ ప్రాంతపు రాజు జామోరిన్‌తో ఒప్పందం చేసుకున్నాడు. ఫలితంగా భారతదేశంలో పోర్చుగీసువారి తొలి వర్తక స్థావరంగా కాలికట్‌ను పేర్కొంటారు. అనంతరం కాబ్రల్ అనే గవర్నర్ కాలంలో కొచ్చిన్, క్రాంగనూర్‌లలో వర్తక స్థావరాలు స్థాపించారు. 1505 – 09 మధ్య పనిచేసిన డి-అల్మెడా నీలినీటి విధానాన్ని అవలంబించారు.

- 1510లో ఆల్బూకర్క్, శ్రీకృష్ణదేవరాయలతో సంధి చేసుకుని, బీజాపూర్ సుల్తాన్ ఆదిల్‌షాను ఓడించి, గోవాను పొందాడు. భారతదేశంలో పోర్చుగీసు వారి ప్రధాన వర్తక కేంద్రం గోవా. ఆల్బూకర్క్‌ను పోర్చుగీసు వలస సామ్రాజ్య నిర్మాతగా పేర్కొంటారు.
- క్రమంగా పోర్చుగీసువారు కొలంబో, డయ్యూ, డామన్, నాగపట్నం, చిట్టగాంగ్, హుగ్లీ, శాంథోమ్ మొదలైన ప్రాంతాల్లో స్థావరాలు ఏర్పాటు చేసుకున్నారు.
- భారతదేశంలో పొగాకు, మిరప, మొక్కజొన్న లాంటి పంటలను ప్రవేశపెట్టింది పోర్చుగీసువారే. కానీ క్రమంగా పోర్చుగీసువారు ఆంగ్లేయుల చేతిలో ఓడిపోయి, తమ వ్యాపార ఆధిపత్యాన్ని కోల్పోయారు.
- 16వ శతాబ్దంలో నౌకా వాణిజ్యంలో ఆధిపత్యాన్ని పొందింది పోర్చుగీసువారే. 1961 వరకు వీరు మన దేశంలోని గోవా, డయ్యూ, డామన్ ప్రాంతాలను తమ పాలనలోనే ఉంచుకున్నారు.
- 1961లో భారత ప్రభుత్వం ఆపరేషన్ విజయ్ పేరుతో సైనికచర్య జరిపి, ఆ ప్రాంతాలను భారత్‌లో విలీనం చేసింది. దీంతో భారతదేశానికి మొదట్లో వచ్చి, చివరిలో వెళ్లింది పోర్చుగీసువారే అయ్యారు.

డచ్‌వారు

హాలెండ్ లేదా నెదర్లాండ్స్ దేశ ప్రజలనే డచ్‌వారుగా పేర్కొంటారు. 1602లో వీరు "డచ్ ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ ఆఫ్ నెదర్లాండ్స్" పేరుతో ఒక సంస్థను ఏర్పాటుచేసి, సుగంధ ద్రవ్యాల వ్యాపారం కోసం మన దేశానికి వచ్చారు. ఆంధ్రదేశంలో తొలి వర్తక స్థావరం ఏర్పాటు చేసుకున్నది డచ్‌వారే. 1605లో వీరు గోల్కొండ సుల్తాన్ మహ్మద్ కులీకుతుబ్ షా అనుమతితో మచిలీపట్నంలో తొలి వర్తక కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. 1510లో పులికాట్‌ను తమ ప్రధాన వర్తక కేంద్రంగా మార్చుకున్నారు.

- 1623లో డచ్‌వారు పదిమంది ఆంగ్ల వర్తకులను అంబోయినా ప్రాంతంలో వధించారు. దీన్నే అంబోయినా వధ అంటారు. నాటి డచ్ గవర్నర్ వాన్‌స్పెల్ట్.
- డచ్‌వారు సూరత్, భీమునిపట్నం, చిన్సూర్ (బెంగాల్), కాశింబజార్, నాగపట్నం మొదలైన చోట్ల వర్తక కేంద్రాలను స్థాపించారు. 1690లో తమ ప్రధాన వర్తక కేంద్రాన్ని పులికాట్ నుంచి నాగపట్నానికి తరలించారు. వీరు కూడా ఆంగ్లేయుల చేతిలో ఓడిపోయి, ఇండోనేషియా వ్యాపారంపై దృష్టి సారించారు.
- సుగంధ ద్రవ్యాల వ్యాపారం నుంచి వస్త్ర వ్యాపారంలోకి ప్రవేశించిన తొలి ఐరోపా దేశం డచ్ నెదర్లాండ్స్.

డెన్మార్క్

డెన్మార్క్ దేశీయులు మొదట తమిళనాడులోని ట్రాంక్వీబార్ వద్ద 1616లో తమ తొలి వర్తక స్థావరాన్ని నెలకొల్పారు. తర్వాత బెంగాల్‌లోని సేరంపూర్‌ను తమ ప్రధాన వర్తక కేంద్రంగా మలచుకున్నారు.

- క్రైస్తవ మిషనరీల స్థాపన ద్వారా విద్యాభివృద్ధికి కృషి చేసిన ప్రధాన ఐరోపా దేశం డెన్మార్క్. 1845లో వీరు తమ వర్తక స్థావరాలను ఆంగ్లేయులకు విక్రయించారు.

www.eenadupratibha.net

ఆంగ్లేయులు

క్రీ.శ. 1600లో ఇంగ్లిష్ ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీకి రాయల్ చార్టర్ చట్టం ద్వారా మొదటి ఎలిజబెత్ రాణి అనుమతిని మంజూరు చేసింది. అక్బర్ ఆస్థానానికి జాన్ న్యూబెరి, విలియం రీడ్స్, జేమ్స్ స్టోరీ, రాల్ఫ్ ఫిచ్ లాంటి అనేక మంది ఆంగ్లేయులు వచ్చారు.

- 1608లో విలియం హాకిన్స్ జహంగీర్ ఆస్థానాన్ని సందర్శించడానికి వచ్చినా అనుమతి లభించలేదు.
- 1615లో సర్ థామస్ రో జహంగీర్ ఆస్థానానికి వచ్చి, వ్యాపార అనుమతి పొందాడు. ఈయన 1616లో సూరత్‌లో తమ తొలి వర్తక కేంద్రాన్ని స్థాపించాడు.
- 1611లో కెప్టెన్ హిప్పన్ నాయకత్వంలో గ్లోబ్ నౌక మచిలీపట్నం వచ్చింది. మహ్మద్ కులీకుతుబ్ షా వారికి అనుమతి ఇచ్చినప్పటికీ 1622 లోనే వారు అక్కడ వర్తక స్థావరాన్ని స్థాపించారు.
- 1626 నాటికి గోవాలో స్థావరాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నారు.
- 1639లో మచిలీపట్నం కౌన్సిల్ సభ్యుడైన ఫ్రాన్సిస్ డే అనే ఆంగ్లేయుడు చంద్రగిరి రాజు (విజయనగర రాజు) మూడో వెంకటపతి రాయల ఉద్యోగులైన దామెర్ల సోదరుల నుంచి రెండు గ్రామాలను కొనుగోలు చేసి, అక్కడ సెయింట్ జార్జి కోటను నిర్మించాడు. అక్కడ ఏర్పడిన పట్టణానికి చెన్నపట్నం అనే పేరు స్థిరపడింది (దామెర్ల సోదరుల తండ్రి అయిన చెన్నప్ప పేరు మీదుగా).
- 1641 నాటికి తూర్పుతీరంలో ఆంగ్లేయులకు ప్రధాన వర్తక కేంద్రంగా మద్రాస్ స్థిరపడింది. 1633లో రాల్ఫ్ కార్ట్‌రైట్ అనే ఆంగ్లేయ అధికారి ఒరిస్సాలోని హరిహరపురంలో వర్తక స్థావరం నెలకొల్పాడు.
- 1651లో బ్రిడ్‌మన్ అనే ఆంగ్లేయుడి కృషితో హుగ్లీలో స్థావరం ఏర్పాటైంది.
- గాబ్రియెల్ బౌటన్ అనే ఆంగ్ల వైద్యుడు షాజహాన్ నుంచి పొందిన ప్రాంతంలో జాబ్ చార్నాక్ ఫోర్టువిలియం కోటను కట్టించాడు. తర్వాతి కాలంలో ఇదే కలకత్తా నగరంగా అభివృద్ధి చెందింది.
- సుతనుతి, కాళీఘట్టం, గోవిందపూర్ గ్రామాలను మొగలుల నుంచి పొందిన ఆంగ్లేయులు వాటిని కలకత్తా నగరంగా అభివృద్ధి చేశారు.
- తమిళనాడులోని కడలూరు వద్ద సెయింట్ డేవిడ్ కోటను ఆంగ్లేయులు నిర్మించారు. 1682లో విశాఖపట్నంలో వర్తక స్థావరాన్ని నెలకొల్పారు.
- 1717లో విలియం హామిల్టన్ అనే ఆంగ్ల వైద్యుడు మొగల్ చక్రవర్తి ఫరూక్ షియర్‌కు వైద్యం చేసి, గోల్డెన్ ఫర్మానా పొందాడు.
- జెరాల్డ్ ఆంగియర్ అనే ఆంగ్లేయుడు బొంబాయి నగరాన్ని గొప్ప వాణిజ్య కేంద్రంగా అభివృద్ధి చేశాడు.
- ఆంగ్లేయులు క్రమంగా మిగిలిన ఐరోపా దేశాలను భారతదేశ వర్తకం నుంచి తరిమి వేసి, మొత్తం భారతదేశాన్ని ఆక్రమించి తమ వలస సామ్రాజ్యాన్ని నిర్మించారు.

ఫ్రెంచివారు

ఫ్రాన్స్ దేశపు చక్రవర్తి 14వ లూయీ ఆర్థికమంత్రి జీన్ కోల్బర్ట్ 1664లో ఫ్రెంచి ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీని స్థాపించాడు. మిగిలిన ఐరోపా దేశాల కంపెనీలన్నీ ప్రయివేటు కంపెనీలైతే, ఫ్రెంచి కంపెనీ ప్రభుత్వమే స్వయంగా నెలకొల్పిన కంపెనీ.

- 1656లో బెర్నియార్ అనే ఫ్రెంచి యాత్రికుడు ఔరంగజేబ్ రాజ్యాన్ని సందర్శించాడు. ట్రావెర్నియర్ అనే మరో ఫ్రెంచి యాత్రికుడు గోల్కొండ కుతుబ్‌షాహీ రాజ్యాన్ని సందర్శించాడు.
- 1668లో ఫ్రాంకోయిస్ కారోన్ అనే వ్యక్తి ఔరంగజేబ్ అనుమతితో సూరత్‌లో తమ తొలి వర్తక స్థావరాన్ని స్థాపించాడు.
- 1669లో వీరు గోల్కొండ సుల్తాన్ అబ్దుల్ కుతుబ్‌షాహి అనుమతితో మచిలీపట్నంలో మరొక వర్తక స్థావరాన్ని స్థాపించారు. తర్వాత ఫ్రాంకోయిస్ మార్టిన్ అనే వ్యక్తి వలికొండాపురం ప్రాంతాన్ని పొంది, అక్కడ పుదుచ్చేరి నగరాన్ని నిర్మించాడు. అదే వారి ప్రధాన వర్తక కేంద్రంగా మారింది.
- ఫ్రెంచివారు షయిస్తాఖాన్ అనే భారతీయ పాలకుడి నుంచి అనుమతి పొంది, బాలాసోర్, కాశిం బజార్, చంద్రనగర్ (బెంగాల్) ప్రాంతాల్లో ఫ్యాక్టరీలు నిర్మించారు.

- ఫ్రాంకోయిస్ మార్టిన్ అనంతరం లెనాయర్, డ్యూమాస్, డూప్లే లాంటి వ్యక్తులు గవర్నర్లుగా పనిచేశారు.
- లెనాయర్ మాహే, యానాంల వద్ద వర్తక స్థావరాలను స్థాపించాడు.
- డ్యూమాస్ మొగల్ చక్రవర్తి నుంచి 'నవాబు' అనే బిరుదు పొందాడు.
- ఫ్రెంచివారు వ్యాపార ఆధిపత్యం కోసం ఆంగ్లేయులతో మూడు కర్ణాటక యుద్ధాలు చేశారు. చివరికి ఆంగ్లేయుల చేతిలో ఓడిపోయి 1763 నాటి పారిస్ సంధి ద్వారా యానాం, పాండిచ్చేరి తప్ప మిగిలిన అన్ని స్థావరాలను ఆంగ్లేయులకు కోల్పోయారు.
- 1954లో భారత ప్రభుత్వం ఫ్రెంచి సైన్యాలను ఓడించి యానాం, పాండిచ్చేరిలను స్వాధీనం చేసుకుంది.

మాదిరి ప్రశ్నలు

1. వాస్కోడిగామా ఏ రోజున భారతదేశానికి చేరుకున్నాడు?

1) 1498, మే 21 2) 1498, మే 17 3) 1498, మే 23 4) 1498, ఆగస్టు 21

2. నీలి నీటి విధానాన్ని అమలు చేసిన గవర్నర్ ఎవరు?

1) డి-ఆల్మడా 2) లీకర్బూజియర్ 3) లెనాయర్ 4) ఆల్బూకర్క్

3. ఆంధ్ర దేశంలో తొలి వర్తక స్థావరం ఏర్పాటు చేసిన ఐరోపా దేశం?

1) ఫ్రాన్స్ 2) ఇంగ్లండ్ 3) పోర్చుగల్ 4) హాలెండ్

4. భారతదేశంలో ప్రవేశించిన చివరి ఐరోపా దేశం?

1) పోర్చుగల్ 2) డెన్మార్క్ 3) ఇంగ్లండ్ 4) ఫ్రాన్స్

5. సర్ థామస్ రోను జహంగీర్ ఆస్థానానికి పంపిన ఇంగ్లండ్ రాజు ఎవరు?

1) మొదటి జేమ్స్ 2) రెండో జేమ్స్ 3) మొదటి ఛార్లెస్ 4) రెండో ఛార్లెస్

6. అంబోయినా వధ ఏ రెండు దేశాల మధ్య జరిగిన సంఘటన?

1) ఇంగ్లండ్, ఫ్రాన్స్ 2) ఇంగ్లండ్, పోర్చుగల్

3) హాలెండ్, ఇంగ్లండ్ 4) ఫ్రాన్స్, హాలెండ్

7. భారతదేశంలో డచ్‌వారి తొలి ప్రధాన వర్తక కేంద్రం ఏది?

1) మచిలీపట్నం 2) నాగపట్నం 3) పులికాట్ 4) గోవా

8. 1845లో తమ వర్తక స్థావరాలను ఆంగ్లేయులకు విక్రయించిన దేశం ఏది?

1) పోర్చుగల్ 2) డెన్మార్క్ 3) ఫ్రాన్స్ 4) నెదర్లాండ్స్

9. భారతదేశంలో డెన్మార్క్ వారి తొలి వర్తక స్థావరం ఏ రాష్ట్రంలో ఉంది?

1) కేరళ 2) తమిళనాడు 3) బెంగాల్ 4) గోవా

10. 1682లో విశాఖపట్నంలో వర్తక స్థావరం నెలకొల్పిన దేశం?

1) ఫ్రాన్స్ 2) డెన్మార్క్ 3) ఇంగ్లండ్ 4) పోర్చుగల్

11. భారతదేశానికి వచ్చిన దేశాలను వరుసక్రమంలో అమర్చండి.

ఎ) ఇంగ్లండ్ బి) ఫ్రాన్స్ సి) పోర్చుగల్ డి) హాలెండ్

1) సి, ఎ, బి, డి 2) ఎ, బి, సి, డి 3) సి, బి, డి, ఎ 4) సి, డి, ఎ, బి

12. తూర్పు దేశాల సంపద గురించి పశ్చిమ దేశాలకు తెలియజేసిన వ్యక్తి?

1) కొలంబస్ 2) వాస్కోడిగామా 3) మార్కోపోలో 4) వాన్‌లిచ్‌టన్

13. మొగల్ చక్రవర్తి నుంచి 'నవాబు' అనే బిరుదు పొందిన ఫ్రెంచి గవర్నర్ ఎవరు?

1) డూప్లే 2) డ్యూమాస్ 3) గాడ్‌హ్యూ 4) లెనాయర్

14. సుతనుతి, కాళీఘట్టం, గోవిందపూర్ గ్రామాలు ఏ నగరంగా అభివృద్ధి చెందాయి?

1) కాశీ/వారణాసి 2) మద్రాస్ 3) కలకత్తా 4) పాండిచ్చేరి

15. 1556లో తొలి అచ్చు యంత్రాన్ని పోర్చుగీసువారు ఏ నగరంలో ప్రవేశపెట్టారు?

1) గోవా 2) కొచ్చిన్ 3) కాలికట్ 4) మలక్కా

16. పోర్చుగీసు వారి నుంచి చిట్టగాంగ్ ప్రాంతాన్ని ఆక్రమించిన మొగల్ చక్రవర్తి ఎవరు?

1) షాజహాన్ 2) ఔరంగజేబ్ 3) జహంగీర్ 4) ఫరూక్ షియర్

17. బొంబాయిని గొప్ప వ్యాపార కేంద్రంగా అభివృద్ధి చేసింది ఎవరు?

1) ఫ్రాన్సిస్ డే 2) ఫ్రాన్సిస్ డ్రేక్ 3) జాన్‌సుర్మన్ 4) జెరాల్డ్ ఆంగియర్

18. సుగంధ ద్రవ్యాల వ్యాపారం నుంచి వస్త్ర వ్యాపారంలోకి అడుగు పెట్టిన తొలి దేశం?

1) పోర్చుగల్ 2) ఇంగ్లండ్ 3) హాలెండ్ 4) డెన్మార్క్

19. 1608లో జహంగీర్ ఆస్థానానికి వచ్చిన ఆంగ్లేయుడు?

1) రాల్ఫ్ ఫిచ్ 2) విలియం హాకిన్స్ 3) సర్ థామస్ రో 4) సర్ థామస్ మన్రో

20. ఆంగ్లేయులకు గోల్డెన్ ఫర్మానా జారీ చేసిన మొగల్ చక్రవర్తి ఎవరు?

1) జహంగీర్ 2) షాజహాన్ 3) ఔరంగజేబ్ 4) ఫరూక్ షియర్

జవాబులు

1-2; 2-1; 3-4; 4-4; 5-1; 6-3; 7-3; 8-2; 9-2; 10-3; 11-4; 12-3; 13-2; 14-3; 15-1; 16-2; 17-4; 18-3; 19-2; 20-4.

రచయిత: బి. నాగరాజు

www.eenadupratibha.net